

२०७५ साल भदौ १ गते लागू भएको देवानी संहितामा रहेका मुख्य व्यवस्थाहरू

- मासिक बीस हजार रुपैयाँभन्दा बढीमा घर बहालमा दिँदा घर बहालमा लिने दिने व्यक्तिले लिखित सम्झौता गर्नु पर्ने,
- काम लगाउने व्यक्तिले काम गर्ने व्यक्तिलाई कामको अनुपातमा ज्याला दिनु पर्ने,
- पचास हजार रुपैयाँ भन्दा बढी रकम लेनदेन गरी घरसारमा तयार भएको लिखित स्थानीय तहबाट प्रमाणित गराउनु पर्ने,
- धर्मपुत्र धर्मपुत्री राख्दा जिल्ला अदालतबाट प्रमाणीकरण गराउनु पर्ने,
- सार्वजनिक पदाधिकारीले पदीय हैसियतमा नाम र दर्जा खुलाई कुनै लिखितमा हस्ताक्षर गर्नु पर्नेमा सो नगरे पौचसय रुपैयाँसम्म जरिवाना हुन सक्ने ।

नेपाल सरकार
सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय
सूचना तथा प्रसारण विभाग

निषेधाज्ञा खुकुलो भएसँगै बढ्न थाल्यो कोरोना संक्रमित

राजविराज / सप्तरी मा निषेधाज्ञा खुकुलो भए सँगै कोरोना संक्रमितहरू बढ्न थालेको छ । स्थानीय प्रशासनले जारी राखेको निषेधाज्ञालाई शुक्रवारदेखि खुकुलो गर्दै सवारीसाधन समेत

संचालनका लागि अनुमति दिएको छ । बिहिवार १४ जनाको पिसिआर परिक्षण गर्दा ११ जना तथा शुक्रवार ३७ जनाको परिक्षण गर्दा ३१ जनामा कोरोना संक्रमण देखिएको जिल्ला

स्वास्थ्य कार्यालय सप्तरीले जनाएको छ । संक्रमण पुष्टि भएकामध्ये सबैभन्दा बढी सप्तकोशी नगरपालिकामा २२ जना, राजविराज नपामा ६ जना, अग्निसाइर कृष्णासवरन गाउँपालिका तथा शम्भुनाथ र कञ्चनरूप नगरपालिकामा १-१ जनामा संक्रमण देखिएको हो । कोरोना संक्रमणबाट पछिल्लो २४ घण्टामा २ हजार ३ सय २८ जनामा कोरोना संक्रमण पुष्टि भएको छ । शनिवार स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयका अनुसार पछिल्लो २४ घण्टामा १० हजार १ सय ३३ परीक्षणबाट उक्त संख्यामा संक्रमण पुष्टि भएको हो । मन्त्रालयका अनुसार मुलुकभरमा ५ हजार ८ सय ३७ जनाको पिसिआर परीक्षणबाट १ हजार ५ सय २७ जनामा संक्रमण

पुष्टि भएको छ भने ४ हजार २ सय ९६ जनाको एन्टिजेन परीक्षणबाट ८ सय १ जनामा पुष्टि भएको छ । मन्त्रालयका अनुसार पछिल्लो २४ घण्टामा ३ हजार ६६ जना संक्रमणमुक्त भएका छन् । यस्तै **बाँकी अन्तिम पृष्ठमा**

निरन्तरको वर्षाले दुई सय बढी घर डुवानमा

राजविराज/चार दिनदेखि परेको अविरल वर्षाका कारण सप्तरी जिल्लाको विभिन्न नदी खोलामा आएको बाढीले आधा दर्जन स्थानिय तहका करिव दुई सय बढी घर डुवानमा परेका छन् । लगातारको वर्षाले त्रियुगा, खडग, खाडो, सप्तकोशी लगायतको नदी खोलामा आएको बाढीले जिल्लाको कतिपय स्थानमा

रहेको तटबन्धमा कटान समेत सुरू गरेको छ । कोसी ब्यारेजमा शनिवार विहान दुई लाख ३१ हजार ५१५ क्युसेक पानीको बहाव रहेको छ । यसअघि शुक्रवार राति १२ बजे एक लाख ५५ हजार ७७५ क्युसेकभन्दा बढी पानीको बहाव मापन गरिएको ब्यारेजस्थित **बाँकी अन्तिम पृष्ठमा**

एक महिनादेखि जडिबुटी मिश्रित काढा बितरण गरिदै

राजविराज/विश्व हिन्दु परिषद नेपाल सप्तरीले विगत एक महिनादेखि जिल्लाका विभिन्न ११ स्थानमा निशुल्क काढा बितरण गर्दै आएको छ । बढ्दै गएको कोरोना संक्रमणसँग लड्न रोग प्रतिरोधात्मक क्षमता बढाउने उद्देश्यले मुलेठी, तुलसी, अस्वगन्धा, गिलोय, ईलाईची लगायतका आयुर्वेदिक जडिबुटी मिश्रित काढा तयार गरि बितरण गरिदै आएको कार्यक्रमका अगुवा एवं विश्व हिन्दु परिषद सत्संग विभाग, सगरमाथा सभागका सहसंयोजक जंगबहादुर सिंहले जानकारी दिएका छन् । अभियान जेष्ठ २० गतेदेखि जिल्लाको सदरमुकाम राजविराजका साथै प्रमुख बजार हनुमाननगर, कंचनपुर, भारदह, कल्याणपुर, बो देबरसाईन, मैनाकडेरी, तिरहुत, छिन्नमस्ता **बाँकी अन्तिम पृष्ठमा**

हिंसा, यौन दुर्व्यवहार र विभदयुक्त विद्यालय बनाऔं सबै बालबालिकालाई विद्यालय पठाऔं विद्यालय भर्ना अभियान २०७८ सफल पारौं

**सामाजिक विकास मन्त्रालय
शिक्षा विकास निर्देशनालय
जनकपुरधाम, प्रदेश २**

बालबालिकाहरूलाई विद्यालय पठाऔं नेपाललाई शिक्षितको देश बनाऔं । विद्यालय भर्ना अभियान २०७८ सफल पारौं

**सामाजिक विकास मन्त्रालय
शिक्षा विकास निर्देशनालय
जनकपुरधाम, प्रदेश २**

२०७५ साल भदौ १ बाट लागू भएको देवानी संहितामा रहेका मुख्य व्यवस्थाहरू

- चौध वर्ष उमेर नपुगेका नावालकले गरेको हानी नोक्सानी वापत निजको बाबु आमाले क्षतिपूर्ति व्यहोर्नु पर्ने,
- पशुले गरेको हानि नोक्सानी वापत पशु धनिले क्षतिपूर्ति व्यहोर्नु पर्ने,
- फोहोर मैला वा कुनै वस्तु फालेको कारणबाट कसैलाई हानि, नोक्सानी भएको हानि, नोक्सानी भएकोमा सम्बन्धित घर मुलीले दायित्व व्यहोर्नु पर्ने,
- कसैको सम्पत्तिमा अनधिकृत प्रवेश (ट्रेसपास) गरेको कारणले भएको हानि, नोक्सानी वापत अनधिकृत प्रवेश गर्ने व्यक्तिले दायित्व व्यहोर्नु पर्ने,
- त्रुटिपूर्ण उत्पादन गरी कुनै वस्तु वा सेवा विक्रि, वितरण गरेको कारण भएको क्षति वापत उत्पादकले दायित्व व्यहोर्नुपर्ने ।

नेपाल सरकार
सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय
सूचना तथा प्रसारण विभाग

२०७५ साल भदौ १ गते देखि लागू भएको अपराध संहितामा रहेका मुख्य व्यवस्थाहरू

- मौखिक वा विद्युतिय माध्यमबाट कसूरको सूचना दिन सकिने,
- पक्राउ गर्नु अघि मुद्दा हेर्ने अधिकारीबाट पक्राउ पूर्जा जारी गर्नु पर्ने,
- सरकार वादी हुने फौजदारी कसूर सम्बन्धमा मुद्दा नचलाउने निर्णय गरिएमा जाहेरवाला वा पीडितलाई सूचना दिनु पर्ने,
- अभियुक्तले कसूर स्वीकार नगरेको अवस्थामा मुद्दामा ठहर गर्नु कुरा यकिन गर्न अदालतले वादी प्रतिवादीबीच छलफल गगराउन सक्ने,
- अदालतको अधिकारक्षेत्र र हदम्याद सम्बन्धी विषयमा पहिले निर्णय गर्नु पर्ने ।

नेपाल सरकार
सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय
सूचना तथा प्रसारण विभाग

२०७५ साल भदौ १ गते देखि लागू भएको अपराध संहितामा रहेका मुख्य व्यवस्थाहरू

- जवर्जस्ती करणी गरी ज्यान मारेमा आजीवन (जीवित रहेसम्म) कैद हुने,
- क्रुर यातना दिई वा निर्ममतापूर्वक ज्यान मारेमा आजीवन (जीवित रहेसम्म) कैद हुने,
- सार्वजनिक रुपमा उपभोग हुने पेय वा खाद्य पदार्थमा विष हाली ज्यान मारेमा आजीवन (जीवित रहेसम्म) कैद हुने ।

नेपाल सरकार
सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय
सूचना तथा प्रसारण विभाग

सम्पादकीय

रंगशालाप्रति कीन उदासिन !

राजविराजस्थित रंगशाला अहिले अतिजिर्ण अवस्थामा पुगेको छ। सप्तरीको एक मात्र रंगशाला अहिले जिल्ला खेलकुद विकास समितीको मातहतमा रहे पनि रंगशालालाई जिर्ण अवस्थाबाट उकास्न न त खेलकुद विकास समितिले ध्यान दिइरहेको छ न त अन्य कुनै निकायले। अहिले यो रंगशाला खेलमैदान भन्दा पनि बढी गौचरणमा परिणत हुँदा पनि कसैको ध्यान समेत पुग्न सकेको छैन।

रंगशाला घेरिएको पर्खालदेखी दर्शक बस्ने प्याराफिट समेत जिर्ण भएको अवस्थामा खेलकुद विकास समितिले मर्मत गर्नका लागि कुनै पहल गरेको देखिन्छ। प्याराफिट जिर्ण भई कुनै पनि बेला दुर्घटना हुन सक्ने सम्भावना समेत बढेको छ। खेलकुदका लागि निर्माण भएको यस रंगशालामा सम्भवत निर्माण भएको समयदेखी हालसम्म एकपैसा पनि मर्मतमा लगानी भएको छैन।

तसर्थ रंगशालाको मरमत सम्भारका लागि खेलकुद विकास समिती, राजनैतिक दल, बुद्धिजीवी, खेलाडी, अन्य सबै सम्बन्धित निकायहरु लगायतको कर्तव्य र दायित्व हुन जान्छ।

दुई स्थानिय तहलाई स्वास्थ्य सामग्री हस्तान्तरण

राजविराज/दलित सरोकार मञ्च नेपाल कञ्चनरूप सप्तरीको समन्वयमा तथा चुजी च्यारिटी फाउण्डेशन ताइवानको सहयोगमा सिरहा र सप्तरीका दुई स्थानिय तहलाई स्वास्थ्य सामग्री हस्तान्तरण गरिएको छ।

कोभिड १९ बाट जोगिनका लागि सो संस्थाले जिल्लाको कञ्चनरूप नगरपालिका र सिरहाको

कर्जन्हा नगरपालिकालाई स्वास्थ्य सामग्री हस्तान्तरण गरेको हो।

संस्थाले सप्तरीको कञ्चनरूप नगरपालिकालाई १० लिटरको अक्सीजन कन्सट्रेटर २ थान, पिपिई सेट एक हजार, एन ९५ माक्स ५ हजार, मेडिकल माक्स १० हजार, ग्लोब्स १० हजार, ५ लिटरको सेनिटाइजर ४० जार, प्लस अक्सिमिटर एक सय

थानलगायतका सामग्रीहरु नगरपालिका प्रमुख बसन्त कुमार मिश्रलाई उपलब्ध गराएको छ। यस्तै असार महिना भित्र नगरपालिकामा रहेको प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रमा एक थान भेन्टिलेटर, एक थान भिडियो एक्सरे र एक थान डिजिटल एक्सरे हस्तान्तरण गरिने दलित सरोकार मञ्चका कार्यकारी निर्देशक भोला

पासवानले जानकारी दिएका छन्।

यसअघि सो संस्थाले सिरहाको कर्जन्हा नगरपालिकालाई करिब ८० लाख बराबरको स्वास्थ्यसंग सम्बन्धित विभिन्न सामग्रीहरु कर्जन्हा नगरपालिकाको नगर प्रमुख गंगा पासमानलाई स्वास्थ्य सामग्री उपलब्ध गराएको छ।

दलित सरोकार मञ्चका कार्यकारी निर्देशक भोला पासमानको अगुवाईमा चुजी फाउण्डेशन ताइवानको सहयोगमा अक्सीजन कन्सट्रेटर २० थान, एन्टीजेन टेस्ट किट २५ सय, पिपिई सेट ५ सय, एन ८५ माक्स १ हजार पिस, मेडिकल माक्स १० हजार, २५ सय ग्लोब्स, ५ लिटरका सेनिटाइजर ५० जार, प्लस अक्सिमिटर ५० थान, थर्मलगन ५० थानलगायत सामग्रीहरु उपलब्ध गराइएको हो।

प्रदेश २ मा हरित अभियान २०७८ को सुरुवात

राजविराज/स्वच्छ, समृद्ध तथा हरियाली प्रदेश बनाउने उद्देश्य प्रदेश २ को ८ वटै जिल्लामा सोमवारदेखी प्रदेश हरित अभियान २०७८ को सुरुवात गरिएको छ।

यस अभियान अन्तर्गत सप्तरीको रुपनीस्थित सर्वाडिभिजन वन कार्यालय परिसर तथा आसपासका क्षेत्रमा प्रदेश २ का सामाजिक विकास मन्त्री नवलकिशोर साहले बोट रोपेर सप्तरी जिल्लामा अभियानको सुरुवात गरेका छन्।

यता सिरहामा अर्थमन्त्री विजयकुमार यादव, महोत्तरीमा उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरणमन्त्री रामनरेश राय र आन्तरिक मामिला तथा सञ्चार राज्यमन्त्री सरोज सिंह कुशवाहा, सर्लाहीमा उद्योग पर्यटन वन तथा वातावरण मन्त्री रामनरेश राय र महिला, बालबालिका तथा खेलकुदमन्त्री वीरेन्द्रकुमार सिंह, रौतहटमा भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी राज्यमन्त्री योगेन्द्र राय यादव, बारामा अर्थराज्यमन्त्री उषाकुमारी यादव तथा पर्सामा उर्जा तथा खानेपानीमन्त्री ओमप्रकाश शर्माले अभियानको

शुभारम्भ गरे।

राष्ट्रिय वृक्षारोपण दिवसको अवसर पारेर शुभारम्भ गरिएको सात दिवसीय अभियानअन्तर्गत आठ वटै जिल्लाको कूल ११ सय

३५ हेक्टर जग्गामा १४ लाख ४६ हजार ७ सय ९६ बिरुवा रोप्ने कार्यक्रम रहेको उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालयले जनाएको छ।

पुरानो रोगको उपचारका लागि सम्पर्क गरौं।

होमियोप्याथिक रिसर्च इन्स्टिच्युट

डा. सुशील मोहन दास

(बी.एच.एम.एस)

सिरहा रोड, राजविराज फोन : ०३१-५२९९६८

डा. ललन प्रसाद राुनियार

Dr. Lalan Prasad Rauniyar

MBBS (BPKIHS) Dharan, MD Paediatrics (BPKIHS) Dharan, NMC Reg. No. : 13338

कन्सलटेन्ट बाल रोग विशेषज्ञ

सम्पर्क : कृताञ्जली मेडिकल हल, राजविराज

Mo. No : 9842830252, 9804605569

डा. दिनेश उप्रेती

Dr. Dinesh Upreti

MBBS, MD Internal Medicine (BPKIHS, Dharan), NMC Reg. No. : 13141

कन्सलटेन्ट फिजिसियन

सम्पर्क : कृताञ्जली मेडिकल हल, राजविराज

Mo. No : 9842830252, 9804605569

डा. पारसमणि शाह

Dr. Parasmani Shah

MBBS (BPKIHS), MD (BPKIHS, Dharan) NMC Reg. No. : 13297

दुखाई विशेषज्ञ

Anaesthesiology & Critical Care Medicine

सम्पर्क : कृताञ्जली मेडिकल हल, राजविराज

Mo. No : 9842830252, 9804605569

आफ्नो घर, व्यवसायमा

बालबालिकालाई श्रममा नलगाऔं,

अरुलाई पनि बालश्रम प्रयोग नगर्न

सूचित गरौं।

नेपाल सरकार
सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय
सूचना तथा प्रसारण विभाग

नेपाल सरकार
सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय
सूचना तथा प्रसारण विभाग

हमरा समक जिम्मेवारी : कोरोना भाइरस संक्रमण रोकेय लेल अपनाबु होशीयारी

- कोरोना भाइरस रोग स्वाँस प्रश्वाँस माध्यमसँ फैलवाला संक्रमण अछि।
- संक्रमित मेल ब्यक्तिसँ खोकला आऽ छिँकलासँ निकलैवाला थुक आऽ पोटाकऽ माध्यमसँ यी भाइरस एक ब्यक्ती सँ दोसर ब्यक्तिमे फैलइ अछि।

यी रोगसँ बचबाक लेल की करैय परतई ?

- खोकैत आऽ छिँकैत काल नाक, मुख भापु आऽ प्रयोग कयल गेल टिसूपेपरकऽ तुरन्त कुडा फेकेवाला कुडादानीमे फेकू।
- समय-समयमे साबुन पाइनसँ निकसँ मैलमैलकऽ २० सेकेण्डधरि हात घोबु। आऽ सेनिटाइजर हातमे लगाबु। ककरोसँ भेटैछी त हात नहिं मिलाबु। खाली नमस्कार आऽ प्रणाम केल करु।
- खोकी लागल आदमीसँ दुरी बनाकऽ रहू। आऽ अगर अपनहूके खोकी लागल अछि त दोसर आदमीसँ दुर रहू। मीडमाडमे नहिं जाउ आऽ दोसरो लोग समके मीडमाडमे नहिं जाउ से कहिके बुभाबु।
- आवश्यकता पडलापर मास्कके उचीत प्रयोग करु।

आरो ध्यान देववाला बात :

- बुखार लगलापड, खोकी मेलापड आऽ साँस लेलापर दिकत मेलापार जल्दिसँ लगके स्वास्थ्य संस्थामे सम्पर्क करु।
- कोरोना भाइरस रोगके बारेमे बेसी जानकारीके लेल पैसा नहिं लागैवाला टेलीफोन नम्बर १११५ मे फोन कऽ सकैछी।
- डेराऊ नहिं, सतर्क रहू।

स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन प्रणालीका समस्या र सुधारका लागि अबको बाटो

प्रवीण तिमिल्सेना

देश स्वास्थ्य संकटमा छ। न्यूनतम उपचार नपाएर हजारौं जनताले ज्यान गुमाइरहेको तितो यथात हामिले भोगिरहेका छौं। हाम्रो स्वास्थ्य संरचना मात्र कागजमा राम्रो रहेछ, भन्ने कुरा यो संकटको घडिमा सबैले बोध गरेको हुनुपर्छ।

न त आवश्यक जनशक्ति, न त मापदण्ड अनुरूपको पूर्वाधार न त औषधि र स्वास्थ्य सामग्रीको न्यूनतम उपलब्धता। खालि कागजमा एक वडा एक स्वास्थ्य संस्था उद्घाटन गरेर मात्र पुग्दैन भन्ने कुरा अहिलेको संकटले देखाइदिएको छ। सानादेखि ठूला सरकारी अस्पतालहरूमा सरकारको कस्तो लगानी रहेछ र ति अस्पतालका क्षमता पनि देखियो। यसरी समग्रमा हेर्दा हाम्रो स्वास्थ्य प्रणाली ज्यादै कमजोर छ भन्ने कुरा स्पष्ट हुन्छ। यस लेखमा स्वास्थ्य प्रणालीको अभिन्न स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन प्रणालीको विद्यमान समस्या र सुधारका लागि तिनै तहले खल्नु पर्ने भूमिका समावेश गरिएको छ। **के हो स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन प्रणाली ?**

निश्चित समय तालिका अनुसार विभिन्न तहहरूमा औषधि वा औषधिजन्य सामग्रीहरूको परिचालन गर्ने प्रकृया नै स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन प्रणाली हो। यस प्रणालीले प्रत्येक तहबाट वितरण गरिएका सामानहरूको सूचना एकीकृत गरी भविष्यमा पठाउनु पर्ने सामानको परिमाण तथा समय तालिका निर्धारण गर्दछ।

ठिक सामान ठिक परिमाणमा ठिक अवस्थामा ठिक समयमा स्वास्थ्य संस्थामा पुऱ्याइ उपभोक्तालाई सेवा पुर्याउनु स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन प्रणालीको उद्देश्य हो भने स्वास्थ्य संस्थामा सेवाका लागि वर्षे भरि औषधि तथा सामग्री उपलब्ध गराउनु आपूर्ति व्यवस्थापनको मुख्य जिम्मेवारी हो।

स्वास्थ्य आपूर्तिमा देखिएका समस्याहरू संघ अन्तर्गत

- परिवार नियोजन, मातृ तथा बाल स्वास्थ्य, क्षय कुष्ठ, औलो, एचआईभी लगायत राष्ट्रिय कार्यक्रम सम्बन्धी सम्पूर्ण औषधि तथा सामग्री केन्द्रको जिम्मेवारी भनिएको छ र उक्त औषधि केन्द्रबाट प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति केन्द्र हुँदै क्रमसः स्वास्थ्य कार्यालय, पालिका र पालिका मातहतका स्वास्थ्य संस्थामा पुराउनु पर्छ। र यी औषधि कहिल्यै पनि मौज्जात शून्य हुनु हुँदैन भनिए पनि विगत २ वर्षदेखि पिल्स, डिपो (सुई बिना), एचआईभी टेस्ट किट ज्यादै न्यून सप्लाई भएको छ भने अक्सीटोसिन, म्याग्नेसिएम सल्फेट लगाएतका औषधि सप्लाई नै भएको छैन।

- तीन तहको सरकारमध्ये कसले कुन कुन औषधि खरिद गर्ने आजसम्म कुनै खाका प्रस्ट छैन। औषधि अभावको जिम्माको कुरा गर्दा तीनै तहले एक अर्कालाई दोषारोपण गर्ने काम भइरहेको छ। न त पाइपलाइनमा रहेका औषधि बारे जानकारी नै हुन्छ। यसले गर्दा कुनै एउटै औषधि तीनै तहबाट खरिद हुने र कुनै औषधि खरिद नै नहुने वा अपुग हुने समस्या सिर्जना भइ रहेको छ। उदाहरणका निम्ती एमोक्सिसिलिन केन्द्रले पनि खरिद गरेको छ भने स्थानीय तहले पनि सोही औषधि खरिद गरेका छन् जसले गर्दा अधिक मौज्जात हुने र म्याद सकिएर खेर जान सम्भावना धेरै हुन्छ। जसले गर्दा अर्को आवश्यक औषधि खरिद गर्न बजेट अभाव हुन सक्छ।

- विगत धेरै वर्ष यता म्याद गुज्नेका औषधिहरू देशभरका करिब ६००० वढी स्वास्थ्य संस्थामा यतिकै अनावश्यक ठाउँ ओगटेर राखिएका छन्। धुल्याउने निर्देशिकाको अभावमा ती औषधि व्यवस्थापन कठिन हुँदै गएको छ। अहिले पनि कतिपय स्वास्थ्य संस्थाले बिना प्रक्रिया सिधै खाल्डोमा गाड्ने, जलाउने गरिरहेका छन्। एकातर्फ निर्देशिका बिना धुल्याउन नपाइने भन्ने अर्को तर्फ सहजिकरण गर्न पहल नचाल्नु संघ अन्तर्गत व्यवस्थापन महाशाखाको कमजोरी हो।

प्रदेशमा देखिएका समस्या

- औषधि तथा औषधि जन्य सामग्री खरिदका निम्ती प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्रमा न्यून बजेट विनियोजना प्रदेश अन्तर्गतका स्वास्थ्य कार्यालय, प्रदेश अस्पतालमा औषधि वितरण गर्नुपर्ने हुँदा आवश्यकता अनुसार खरिद र वितरण गर्न नसक्नु। कर्णाली प्रदेशमा त भन्नु स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्रको संरचना नै हटाइनु।

- साविक क्षेत्रिय मेडिकल स्टोरमा अर्वास्थित र नयाँ ठाउँका खुलेका अधिकांश प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्रका भौतिक संरचनाको स्थिति दयनिय छ। जहाँ औषधि तथा औषधिजन्य सामग्री स्टोर गर्न ठाउँको अभाव छ। साथै केहि प्रदेशमा अझैसम्म पनि आफ्नो स्टोर

छैन। जसले गर्दा औषधि मौज्जात गर्न गाह्रो भइरहेको छ।

- पछिल्लो समय खोप संख्या बृद्धि संगै खोप भण्डारका निम्ती पनि मापदण्ड अनुरूपको भण्डार कक्षको अभाव साथै रेफ्रिजेरेटर लगाएतका अन्य आवश्यक सामग्रीको पनि अभाव देखिएको छ।

- सबै जसो प्रदेशले जिल्लास्थित कार्यालयहरूलाई दुई दिने औषधिको वार्षिक प्रक्षेपण, परिमाण निर्धारण सम्बन्धी कार्यशाला राखेको थियो र मोटामोटी खाका तयार गरेको थियो तथापी त्यस अनुरूप औषधिको सप्लाई भएको छैन र सधैं भै औषधि अभाव भइरहेको छ।

- सम्पूर्ण प्रदेशमा औषधिको गुणस्तरियता मापनका लागि (सामान्य डिजोलुसन, डिस्निट्रिगेसन, फ्याबिलिटी, स्टेरिलिटी टेस्ट गर्न सक्ने) ल्याब स्थापना हुनुपर्ने हो तथापी आजसम्म स्थापना भएको छैन।

- प्रदेश अन्तर्गत स्वास्थ्य कार्यालयबाट कम्तीमा पनि प्रत्येक ३/३ महिनामा पालिकासम्म रेगुलर सप्लाई गर्नु पर्ने हो तर विगत वर्ष यता पालिकालाई नै बोलाउनु पर्ने बाध्यता छ न त प्रदेशबाट नै रेगुलर सप्लाई हुन्छ। लुम्बिनी प्रदेशमा त भन्नु औषधि सर्किँदा प्रदेशमा जानसम्म पनि बजेटको व्यवस्था छैन न त रिप्याकिङ गर्नको लागि व्याग र बोरा नै उपलब्धताको व्यवस्था छ।

स्थानीय तह

- अधिकांश स्थानीय तहले समयमा औषधि खरिद गर्दैनन्। खरिद गरेपनि बिना वार्षिक खरिद योजना, औषधि प्रक्षेपणका आधार बिना हचुवाको भरमा खरिद गरिन्छ। जसका कारण औषधि अभावको समस्या वर्षेभरी देखिन्छ। केन्द्रको बजेट अपुग हुने भएपनि स्थानीय तहबाट ज्यादै न्यून बजेट छुट्याइन्छ। कतिपय स्थानीय तहमा सार्वजनिक खरिद ऐन सम्बन्धी जानकार नभएका बाटै त्रुटिपूर्ण प्रक्रियाबाट खरिद भइरहेको छ।

- अझै पनि ८० भन्दा बढी स्थानीय तहले न्यूनतम मापदण्ड अनुरूप छुट्टै आफ्नो औषधि र औषधिजन्य सामग्री भण्डारणका निम्ती भण्डारण कक्ष निर्माण गरेका छैनन्। खरिद गरेका औषधि एकै पटक स्वास्थ्य संस्थामा पठाईदिने खपत र आवश्यकतालाई नहेरी अनुचित ढंगले औषधि वितरण गर्नाले केही स्वास्थ्य संस्थामा अधिक मौज्जात भइ म्याद गुज्ने र केहीमा मौज्जात शून्य हुने समस्या आज सम्म पनि यथावत छ।

- स्वास्थ्य संस्थाहरूमा आवश्यक औषधि भण्डारणका लागि न त पर्याप्त कोठा छन् न त प्यालेट, रेफ्रिजेरेटर, फायर एक्स्टिङ्गुइसर नै छन्। औषधि भण्डार उचित ढङ्गले नहुँदा औषधिको गुणस्तरियतामा ह्रास आउने कुरामा गम्भीर भएको पाइँदैन। प्रति वर्ष स्वास्थ्यमा बजेट छुट्टिन्छ तर पनि पालिका तथा पालिका अन्तर्गतका स्वास्थ्य संस्थाका औषधि स्टोरको संरचनाको स्तरोन्तीका लागि खासै बजेट छुट्ट्याइएको पाइँदैन।

- स्वास्थ्य संस्थाले समयमा एलएमआइएस प्रतिवेदन बुझाउँदैनन् र पालिकाले पनि समयमा विधितय आपूर्ति व्यवस्थापन सूचना प्रणाली इएलएमआइएसमा प्रविष्ट गर्दैनन्। त्रुटि देखिएका ठाउँमा पालिकाले सुधारका लागि संस्थाहरूमा स्टोर अनुगमन तथा अनुशिक्षण गरेको पाइँदैन।

- औषधि आपूर्ति व्यवस्थापन प्रणालीमा स्वास्थ्य संस्थाहरूले अधिकतम मौज्जात बिन्दु र आकस्मिक माग बिन्दु व्यवस्था छ तर सोही अनुरूपको न त औषधि आपूर्ति हुन्छ। न त संस्थाहरूले आफ्ना एएसएल, इओपी बनाउँछन् र न त सोही अनुरूप औषधिको माग गर्छन्। यसले पनि आपूर्ति व्यवस्थापन प्रणाली सुधार हुन सकेको छैन।

- अधिकांश स्वास्थ्य संस्थाहरूका स्टोरमा अभिलेख प्रतिवेदनहरू दुरुस्त हुँदैनन्। जिन्सी खाता अपडेट हुँदैनन्, एलएमआइएस प्रतिवेदनहरू ज्यादै त्रुटिपूर्ण देखिएका छन्। त्रुटिपूर्ण प्रतिवेदनले गर्दा केन्द्र, प्रदेश र स्वयं स्थानीय तहमा हुने खरिद योजना, वार्षिक प्रक्षेपण, लगत अनुमान ठिक दुरुस्त हुन सकेका छैनन्।

- राइट म्यान इन राइट प्लेसको अवधारणालाई मात्र कागजमा सिमित गरिएको छ। जहाँ औषधि त्यहाँ फार्मासिस्ट भनिए पनि आजको दिन सम्म पनि ९५ प्रतिशत भन्दा बढी स्वास्थ्य संस्थामा चाहिने आवश्यक जनशक्ती राखिएको छैन।

समस्या समाधानमा अबको बाटो

राष्ट्रिय कार्यक्रम अन्तर्गतका औषधि तथा औषधिजन्य सामग्री केन्द्रले प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति केन्द्रमा, प्रदेशले स्वास्थ्य कार्यालय मार्फत स्थानीय तहसम्म नियमित र माग अनुरूप र समयमै आपूर्ति व्यवस्थापन गर्नुपर्दछ। साथै आधा अपुग हुने गरि औषधि तथा औषधिजन्य सामग्री पठाउँदा सेवा केन्द्रमा हुने समस्या बुझ्न जरुरी छ। हरेक वर्ष औषधि ढुवानीका लागि हुने टेन्डर समस्यालाई समयमै व्यवस्थापन गर्न जरुरी छ।

कुन तहको सरकारले कुन औषधि खरिद गर्ने वा व्यवस्थापन गर्ने कुरा प्रस्ट नभएसम्म यी समस्या यथावत रै रहन्छन्। स्थानीय तहलाई केन्द्रले निःशुल्क वितरण गर्ने औषधि खरिदका लागि दिएको बजेट अपुग छ र स्थानीय तहबाट औषधि खरिदका लागि बजेट नछुट्याइनु वा ज्यादै न्यून छुट्याइनुले स्वास्थ्य संस्थाको माग अनुरूप औषधि आपूर्ति हुन सकेको छैन। त्यसैले केन्द्रले बजेट छुट्याउदा केन्द्रको बजेटको दोब्बर स्थानीय तहबाट औषधि खरिदको लागि छुट्याइनु पर्ने अन्यथा केन्द्रले बजेट रोक्का गर्न सक्ने प्रावधान राख्न सके यो समस्या निराकरण हुन सक्छ। वा

पालिकामा बजेट नछुट्याई आधा केन्द्रले, आधा प्रदेशले सौभै बाँकी चार पृष्ठमा

कोरोना घटाउन र हटाउन

जनस्वास्थ्यका मापदण्ड पालना गरौं

मास्क लगाऔं, साबुनपानीले हात धोऔं, भौतिक दुरी कायम राखौं

आफू सुरक्षित रही

अरुलाई पनि सुरक्षित रहन मद्दत गरौं

रुपनी गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय सप्तरी

यी हुन् चिन्ताले निम्त्याउने १२ समस्या

उखानै छ- चिन्ताले चितामा पुऱ्याउँछ। यद्यपि, चिन्ता आफैँमा रोग होइन। तर, यसले थुप्रै शारीरिक तथा मानसिक रोगलाई जन्म दिने भएकाले मानव स्वास्थ्यका लागि यो घातक मानिन्छ।

डिप्रेसन निम्त्याउँछ

चिन्ता र तनाव कम गर्न अथवा व्यवस्थापन गर्न सकिएन भने यसले डिप्रेसन र साथै अन्य कडा खालका मानसिक रोग निम्त्याउँछ।

रोग लगाउँछ

चिन्ता र तनाव लिने व्यक्तिमा उच्च रक्तचाप, मधुमेहजस्ता रोग लाग्ने जोखिम बढी रहेको विभिन्न अनुसन्धानले देखाएका छन्।

यौनजीवन बिगार्छ

तनाव र चिन्ताका कारण

शरीरभित्र उत्पन्न हुने रसायनले यौन उत्तेजना जगाउने रसायनलाई निस्तेज गरिदिन्छ, जसले गर्दा व्यक्ति यौनप्रति कम इच्छुक हुँदै जान्छ। चिन्ता लिने व्यक्तिको शरीरमा सेक्स हार्मोन टेस्टोस्टेरोनको मात्रा कम हुन्छ।

कपाल भर्छ

चिन्ता लिँदा शरीरमा कोर्टिसोल नाम गरेको हार्मोन उत्सर्जन हुन्छ, जसले कपालका जरालाई कमजोर गरिदिन्छ, र कपाल भर्न थाल्छ।

दाँत बिगार्छ

चिन्ता बढी लिने व्यक्तिमा दाँत खिइने, गिजामा समस्या उत्पन्न हुने देखिएको छ।

मुटु कमजोर बनाउँछ

चिन्ता लिँदा मुटुका मांसपेशी

कमजोर हुन्छन्। स्ट्रेस हार्मोनले मुटुको धड्कन बढाउने र नसा संकुचित गरेर रक्तसञ्चारमा बाधा उत्पन्न गराउँछ। यस्ता व्यक्तिलाई हृदयाघात हुने जोखिम बढी हुन्छ।

बूढो बनाउँछ

सधैँ चिन्तामा रहने व्यक्तिको शरीरमा नयाँ कोषिकाको विकास ढिलो हुन्छ, जसले गर्दा व्यक्ति चाँडै बूढो देखिन्छ। छलामा चाउरी पर्ने, मांसपेशी कमजोर हुने, आँखा कमजोर हुनेजस्ता बुढ्यौलीका संकेत चाँडै देखा पर्छन्।

रोगप्रतिरोधी क्षमता घटाउँछ

चिन्ता लिइरहने व्यक्तिको शरीरमा रोगप्रतिरोधी क्षमता घट्न जान्छ, जसले गर्दा त्यस्ता व्यक्तिलाई रुघाखोकी, ज्वरोजस्ता रोग लागिरहन्छन्।

स्वास्थ्य आपूर्ति...

खरिद गर्न सक्ने गरि बजेट व्यवस्थापन गरि स्वास्थ्य कार्यालय मार्फत पालिकामा नियमित आपूर्ति व्यवस्थापनको व्यवस्था मिलाउने र पालिकाले भइपरी आउने सम्भावित विपद व्यवस्थापन गर्न औषाधि खरिदका लागि बजेट छुट्याउने।

स्वास्थ्य सेवा विभाग, व्यवस्थापन महाशाखाले म्याद नाघेका वा प्रयोग गर्न नमिल्ने औषाधिको हकमा स्थानीय तह, प्रदेश तह र केन्द्रले आफ्नै ठाउँमा धुल्याउन सक्ने गरि धुल्याउन अपनाउनु पर्ने सुरक्षा मापदण्ड (वातावरणमा प्रतिकूल असर नपर्ने गरी कस्तो ठाउँमा जलाउने ? कसरी जलाउने ? कस्तो वस्तु कति तापक्रममा जलाउने आदी) रेकर्डिङ तथा रिपोर्टिङ र सम्पूर्ण कानूनी प्रक्रिया सहित निर्देशिका जारी गरी सोको व्यवस्थापनका लागि आवश्यक बजेट व्यवस्थापन गर्नु पर्ने।

उत्पादनदेखि सेवाग्राहीसम्म पुग्दा औषाधिको गुणस्तरिएता यथावत हुन जरुरी छ। गुणस्तरीय औषाधि मापनका धेरै कारक मध्य अति महत्वपूर्ण कारक हो औषाधि भण्डारण। औषाधिको भण्डारण राम्रो भएन भने औषाधिको गुणस्तरिएतामा ह्रास आउँछ फलस्वरूप रोग निदानमा असर पर्न सक्छ। त्यसैले केन्द्रले सम्पूर्ण स्थानीय तहमा आधारभूत मापदण्ड सहितको औषाधि स्टोर संरचना खाका तयार गरि केन्द्र, प्रदेश र स्थानीय तिनै तहको साभेदारीमा संरचना निर्माणमा बजेट छुट्याई काम थालनी गर्न जरुरी छ। त्यस्तै पालिका मातहतका स्वास्थ्य संस्थामा पनि पालिका स्वयंले आवश्यकताका आधारमा र्याक, प्यालेट, अग्नी रोधक, स्टोर रुम व्यवस्थापनमा बजेट छुट्याई आवश्यक सामग्री

उपलब्ध गराउन पहल गर्न जरुरी देखिन्छ।

अहिलेको संरचनामा खोप भण्डार केन्द्रदेखि प्रदेश हुँदै प्रदेश अर्न्तगत स्वास्थ्य कार्यालयबाट स्थानीय संस्थाहरूमा गाढो गरि सोभै वितरण भइरहेको छ। केही स्थानीय तहमा सब स्टोरका रुपमा संरचना बनेका छन् तर ती पर्याप्त छैनन्। त्यसैले प्रदेशदेखि सबै स्थानीय तहमा खोप भण्डारण कक्ष निर्माण गरिनु जरुरी छ। यस कार्यका लागि पनि तीनै तहको साभेदारीमा सबै ठाउँमा एकरूपता आउने गरि भौतिक संरचना निर्माणमा तत्काल पहल गरी आवश्यक कदम चाल्न जरुरी छ।

कुनै पनि संस्था होस वा निकाएलाई आफ्नो समस्या पहिचान गर्न, समस्या समाधानका लागि योजना बनाउन सूचना प्रणाली एक महत्वपूर्ण अंग हो। अझ स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन प्रणालीमा औषाधिको परिमाण निर्धारण, बजेट निर्धारण गर्न सूचना प्रणालीको महत्वपूर्ण भूमिका हुन्छ। पछिल्लो समय नेपाल सरकारले केन्द्र प्रदेश र स्थानीय तह गरि करिब १००० बढी स्टोरमा विधितय आपूर्ति व्यवस्थापन सूचना प्रणाली लागू गरेको छ। तथापी सेवा प्रदायक स्वास्थ्य संस्थाहरू स्वास्थ्य चौकी, प्राथमि स्वास्थ्य केन्द्र, अस्पतालमा अझै पनि त्यो सुविधा नहुँदा हाते प्रतिवेदन बनाई पठाउनु पर्ने समस्या छ। सोको लागि पहल गर्नु पर्ने एउटा पाटो हो भने अर्को तर्फ ती प्रतिवेदनहरू गुणस्तरिय भए नभएको स्थानीय पालिकाले हेरी सुधार गर्नु आजको आवश्यकता हो।

औषाधि नीति, औषाधि ऐनमा प्रस्ट भनिएको छ जहाँ औषाधि त्यहाँ फार्मासिस्ट। विडम्बना सबै जसो स्वास्थ्य संस्थामा औषाधि स्टोर प्रशासनको कर्मचारीको मातहतमा छ।

जसलाई औषाधि बारे न कुनै जानकारी हुन्छ। यसरी विषयमा ज्ञान नभएको जनशक्ति औषाधि जस्तो संवेदनशिल ठाउँमा राखिनु सरकारको जनस्वास्थ्य प्रति गम्भीर लापरवाही हो। त्यसैले राइट म्यान इन राइट प्लेस तत्काल लागू गरि फार्मसी जनशक्तिको दरबन्दी अस्पताल, स्वास्थ्य कार्यालय, प्रदेश तह र सम्पूर्ण स्थानीय तहमा कायम गरिनु पर्छ।

अन्तमा

जबसम्म स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन प्रणालीलाई समय अनुकूल परिमार्जन गर्दै कार्यान्वयन प्रति ध्यान दिइदैन यसको प्रत्यक्ष असर समर्ग स्वास्थ्य क्षेत्रमा परिरहन्छ। र, हाम्रा स्वास्थ्यका सुचकहरू भन भन ओरालो लागिरहन्छन्। त्यसैले स्वास्थ्य आपूर्ति प्रणाली व्यवस्थित बनाउन सबैको पहल र चासो हुन जरुरी छ। स्वास्थ्य यखवरबाट

जिनमा असर गर्छ

चिन्ता लिनाले मानिसको जिनमै बदलाव आउँछ। शरीरमा कति बोसो लाग्ने, रोगप्रतिरोधी क्षमता कस्तो हुने, बुढ्यौली कहिले सुरु हुने, क्यान्सर लाग्ने कि नलाग्ने भन्ने कुरा जिनले धेरै हदसम्म निर्धारण गर्ने गर्छ। चिन्ता लिने व्यक्तिको जिन यी स्वास्थ्य समस्या निम्त्याउने

किसिमले 'मोडिफाइड' हुँदै जान्छ।

दिमागमा असर गर्छ

चिन्ताले दिमागमा रहने हिप्पोक्यामस भन्ने भाग 'डुयामेज' गरिदिन्छ। परिणामतः व्यक्तिको स्मरणशक्ति घट्छ।

शरीरमा विकार बढाउँछ

चिन्ता लिँदा बोसो र चिनीयुक्त खानाप्रति आसक्ति बढ्न जान्छ,

जसले शरीरमा विकार निरन्तर सञ्चय गर्दै जान्छ र शरीर विभिन्न रोगको घर बन्न पुग्छ।

जीउ दुख्छ

चिन्ता र तनाव लिइरहने व्यक्तिको हड्डीमा खनिजको मात्रा घट्न जान्छ। निरन्तर चिन्ता लिने व्यक्ति जीउ दुख्ने समस्याबाट आक्रान्त हुँदै जान्छ। एजेन्सी

मास्क लगाउनुहोस्

मैले लगाएको मास्कले तपाईंको सुरक्षा गर्छ

तपाईंले लगाउनुभएको मास्कले मेरो सुरक्षा गर्छ

हामी सबैको साभेदारीले मात्र हामी एक अर्कालाई बचाउन सक्छौं

मास्क लगाऔं

भौतिक दूरी कायम गरौं

बेलाबेलामा साबुनपानीले हात धोऔं

नेपाल सरकार

स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय

समसाहय, काठमाण्डौ

कोरोना महामारीको समयमा

माया, सद्भाव र स्याहार छ जति जरुरी उतिकै महत्वपूर्ण छ भौतिक दूरी

विदेशबाट घर फर्कँदा परिवारजन र साथीभाइसँग पुलमिल हुनु अगाडि अनिवार्य रूपमा १० दिनसम्म होम क्वारेन्टाइनमा बस्नु।

तिरहुत गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय सप्तरी

कतै खेतमा धान रोपर दिवस मनाइयो भने कतै सकडमै रोपिए धान

राजविराज/१८औं राष्ट्रिय धान दिवसको अवसरमा सप्तरीको तिलाठी कोइलाडी गाउँपालिका, बलानविहुल गाउँपालिका र बोदेबरसाइन नगरपालिकामा धान रोपेर दिवस मनाइएको छ।

तिलाठी कोइलाडी गाउँपालिकाको वडा नं. ४ स्थित खेतमा धान उत्पादनमा वृद्धि, खाद्य सुरक्षा आत्मनिर्भरता र समृद्धि नाराका साथ धान रोपेर सो दिवस मनाइएको हो।

आयोजित कार्यक्रममा गाउँपालिका अध्यक्ष सतिशकुमार सिंहले परम्परागत कृषि प्रणालीबाट आत्मनिर्भर नहुने भएकोले व्यवसायिक एवम् प्रविधि मैत्री कृषि प्रणाली अपनाउनुपर्नेमा जोड दिए।

कृषकलाई सहूलियत दिन गाउँपालिकाले विगत वर्षहरूदेखि नै धान, गहुँ, मकै, ससौं लगायतको वालीमा ५० प्रतिशतसम्म अनुदान उपलब्ध गराउँदै आएको बताउँदै कृषकलाई आत्मनिर्भर बनाएमात्र समृद्धि ल्याउन सकिने बताए।

कार्यक्रममा गाउँपालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत केशवकुमार भाले कृषि कर्मलाई आधुनिकीकरण गर्नुपर्ने आवश्यकता रहेको बताउँदै गाउँपालिकाले विगत वर्षहरूदेखि नै कृषकलाई विभिन्न किसिमले सुविधाहरू प्रदान गर्दै आईरहेको र आगामी दिनमा पनि

सहूलियत दिने कार्य जारी रहने प्रतिबद्धता जनाए।

यसैगरि धान दिवसको अवसरमा जिल्लाको बलानविहुल र बोदेबरसाइनमा पनि धान दिवस मनाइएको छ। बलान विहुल गाउँपालिका ५ स्थित रामनगरमा किसानहरूले धान रोपी, दही, च्युरा खाएर धान दिवस मनाइएको छ।

यस्तै बलान विहुल गाउँपालिका अध्यक्ष दयानन्द गोईतेले किसानलाई कृषि तर्फ आत्मनिर्भर बनाउनु पर्नेमा जोड दिए। कृषि ज्ञान केन्द्र र साना

सहकारी संस्था लि. को संयोजनमा आयोजित कार्यक्रममा कृषि ज्ञान केन्द्र राजविराजका प्रमुख राजेन्द्र प्रसाद यादवले कृषीलाई व्यवसायीकरण गर्न सिचाईमा जोड दिनुपर्ने बताए।

यसैबीच धान दिवसको अवसरमा जिल्लाको डाकेश्वर नगरपालिका ५ अमरलतिका स्थानियहरूले सडकमै धान रोपेर धान दिवस मनाएका छन्।

वर्षौदेखी सडकको अवस्था जिर्ण रहँदा पनि स्थानिय निकायले ध्यान नपुर्‍याउँदा वर्षाको बेला

सडक हिलोमय भएपछि विरोधमा स्थानियहरूले सडकमै धान रोपेर स्थानिय निकायप्रति आक्रोस पोखेका हुन्।

पूर्वपश्चिम राजमार्गदेखी भारतीय सीमासँग २० किलोमिटरको कठौना पातो सडकखण्ड वर्षौदेखी जिर्ण रहेको छ। वर्षामा पैदलयात्रा पनि गर्न नमिल्ने तथा मोटरगाडीहरू हिलोका कारण गुडन नसक्ने अवस्थाप्रति स्थानिय प्रतिनिधिहरूले ध्यान नदिएको भन्दै उनीहरूले विरोध स्वरुप सडकमै धान रोपेका बताए।

जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति सप्तरीको अनुरोध

यस वर्षको मनसुन सुरु भइसकेको हुँदा सप्तरी जिल्लामा विगतका वर्षहरूमा ठूलो जनघनको क्षति हुँदै आएको हुँदा सप्तकोशी नदी, त्रियुगा नदी, खाडो खोला, महुली खोला लगायत यस जिल्लामा रहेका अन्य खोला नालाको जोखिममा रहेको गाउँ बस्तीहरूले सतर्कता अपनाउनु पर्ने हुन्छ। त्यसैले भारी वर्षा भएको समयमा तथा माथिल्लो भेगमा वर्षा भई नदीको वहाव खतरामा पुगेको सूचना पाउना साथ महत्वपूर्ण सामग्रीसहित उच्च स्थानमा गई सुरक्षित रहन तथा आफ्नो वरिपरिका समुदायहरूलाई समेत सजकता अपनाउन अनुरोध गर्दछौं। बाढी पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्यका लागि स्थानिय विपद व्यवस्थापन समिति, रेडक्रस, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी, नागरिक समाज, राजनैतिक दल लगायतका निकायहरूको नियमित सम्पर्कमा रही विपदले पुर्‍याउने क्षति न्यूनिकरणका लागि सदैव सहयोग गर्न हार्दिक अनुरोध गर्दछौं।

साथै बाढी आएको समयमा नदी नाला तथा तटबन्धहरूमा माछा मार्ने, पौडी खेल्ने, काठ दाउरा संकलन गर्ने जस्ता कार्यहरू नगर्न र बाढीको पूर्व सूचना तथा विपद सम्बन्धी अन्य सूचना थाहा पाउन जिल्ला आपत्कालिन कार्य संचालन केन्द्र भइँत्र सप्तरीको टेलिफोन नं. ०३१-५३३७६२ मा सम्पर्क गर्न हुन अनुरोध गरिन्छ।

अन्तर्राष्ट्रिय समाचार

कोभिसिल्ड खोप लगाएकालाई युरोपेली संघले मान्यता नदिने

ब्रसेल्स/युरोपेली संघले कोरोनाभाइरसविरुद्धको खोप लगाएकाहरूलाई यात्रा गर्न दिने व्यवस्था गर्न लागेको छ।

संघले सबै खोप लगाएकालाई भने मान्यता दिन नसकिने शुक्रवार सङ्केत गरेको छ। संघको चिकित्सासम्बन्धी कार्यालयले भारतमा बनाइएको कोभिसिल्डलगायतका केही खोप लगाएकाहरूलाई भने विश्वास गर्न नसकिने जनाएको हो।

चिकित्सा कार्यालयले कोभिसिल्डलाई विश्वास नगरेपछि युरोपेली संघले पनि उनीहरूलाई युरोप प्रवेश गर्न अनुमति नदिन सकिने निश्कर्ष निकालेको छ।

युरोपेली चिकित्सा कार्यालयले युरोपेली आयोगलाई समेत भारतमा बनेको खोप लगाएकाहरूलाई युरोप प्रवेशमा अनुमति नदिन सिफारिस गरेको छ।

अमेरिका, बेलायत र युरोपेली मुलुकहरूमा बनाइएको खोप लगाएकाहरूलाई मात्रै युरोप प्रवेशका लागि अनुमति दिएमा मात्रै युरोपमा कोरोनाभाइरसको सङ्क्रमण थप फैलिन कम हुने उनीहरूको भनाइ छ।

युरोपेली आयोगको निर्णयसँगै भारतको कोभिसिल्ड खोपप्रतिको विश्वसनीयता र उपयोगितामा फेरि आशङ्का उत्पन्न भएको छ। एजेन्सी

ब्राजिलमा कोभिड-१९बाट एकै दिन दुई हजारभन्दा बढीको मृत्यु

रियो डे जेनेरियो/ब्राजिलमा कोभिड-१९ को सङ्क्रमणबाट एकै दिनमा दुई हजारभन्दा बढीको ज्यान गएको स्वास्थ्य अधिकारीले जानकारी दिएका छन्।

बिहीबार अघिल्लो २४ घण्टामा कोरोना भाइरस सङ्क्रमणबाट दुई हजार २९ जनाको निधन भएको सो समाचारमा जनाइएको हो।

ब्राजिलमा कोरोना भाइरसको सङ्क्रमण शुरु भएपछि हालसम्म यस प्रकोपबाट ज्यान जाने व्यक्तिको संख्या पाँच लाख नाघेको छ।

यहाँका स्वास्थ्य अधिकारीले दिएको जानकारीअनुसार ब्राजिलमा अहिलेसम्म अर्थात् मंगलबार सम्ममा पाँच लाख २० हजार ९५ जनाको कोरोना भाइरसको सङ्क्रमणबाट ज्यान गएको बताइएको छ।

त्यसैगरी बिहीबार मात्र २४ घण्टामा यहाँ ६५ हजार जनाभन्दा बढी सङ्क्रमित भेटिएका पनि बताइएको छ। अघिल्लो दिनको भन्दा बढी सङ्क्रमित बिहीबार भेटिएका हुन्।

यहाँ अहिलेसम्ममा एक करोड ८६ लाख ५४ हजारभन्दा बढी नागरिक सङ्क्रमित भएका पनि बताइएको छ। ब्राजिलको स्वास्थ्य मन्त्रालयले दिएको जानकारीमा यहाँ पछिल्लो समयमा सङ्क्रमित हुनेको संख्या बढेको पाइएको छ। त्यसैगरी मृत्यु हुनेको संख्या पनि केही हप्ता अघि घटेको देखिएकोमा अहिले बढेको छ।

ब्राजिलको साओ पाओलो शहर शुरुदेखि नै यो सङ्क्रमणको केन्द्रबिन्दुको रूपमा रहेको पनि पाइएको छ। ब्राजिल कोरोना भाइरस सङ्क्रमणको कारण संयुक्त राज्य अमेरिकापछि सबैभन्दा बढी नागरिकको ज्यान जाने देशको रूपमा परेको छ। एजेन्सी

विश्वव्यापी महामारीको समय कलेजस्तरका विद्यार्थीमा बढी पीडा : अध्ययन

वाशिङ्टन/कोभिड-१९ को विश्वव्यापी महामारीका समय कलेजस्तरका विद्यार्थीले बढी तनावको अनुभव गरेका एक अमेरिकी अनुसन्धानले देखाएको छ।

कोभिड-१९ को विश्वव्यापी महामारीबीच कलेजस्तरका छात्रछात्राको अनुभव बढी पीडादायी र विश्मयकारी बनेको हालसालै प्रकाशित ओमेगा नामक 'जर्नल अफ डेथ एन्ड डाइइंग' मा प्रकाशित रिपोर्टमा उल्लेख छ।

“स्नातक र स्नातकभन्दा माथिल्लो तहका विद्यार्थीले अनुभव गरेको सबैभन्दा असामान्य मृत्यु र मृत्युको क्षति र शोक प्रतिक्रिया पहिचान गर्नका लागि यस अध्ययनको उद्देश्य रहेको सेन्ट जुड चिल्ड्रेन्स हस्पिटल एण्ड रिसर्चका सामाजिक कार्यका निर्देशक लेखक एरिका एच सिरिनले बताउनुभयो।

एरिकाले थप्नुभयो, “हाम्रो अध्ययनका क्रममा परिवारमा कोभिडका कारण मृत्युको अनुभव नगरेका विद्यार्थीले विद्यालयस्तरका विद्यार्थीको तुलनामा अत्यधिक पीडाबोध गरेको प्रतिक्रिया दिएका छन्। विद्यार्थीको पीडा कम गर्न चिकित्सकले कलेज विद्यार्थीलाई आफ्नो आम्दानीबाट आवश्यक सहयोग गर्ने पहल गरेका थिए।

क्लिनिकल सामाजिक कार्यकर्ता र शोक विशेषज्ञ सिरिनले फ्लोरिडाको लेकल्याण्डको साउथ ईस्टर्न विश्वविद्यालयमा कलेज अफ बिहेभैरल एण्ड सोशल साइंसेजको डिनको रूपमा सेवा गर्ने क्रममा यस अनुसन्धानको नेतृत्व गरे। एजेन्सी

आफूलाई चाहिने जति मात्र सामान किनौं
अनावश्यक रूपमा भण्डारण नगरौं
निषेधाज्ञा भएपनि सामानहरूको कुनै अभाव हुँदैन,
संक्रमण रोक्न व्यक्ति व्यक्ति बीचको
सम्पर्क मात्रै रोक्नु परेको हो

सधैं
समाजमा

अर्को
समाजमा

सम्पर्कमा
समाजमा

डाकेश्वरी नगर कार्यपालिकाको कार्यालय सप्तरी

जेगिनियामा राहत बितरण

राजविराज / कोरोना माहामारीबाट पीडित रहेका सप्तरीको हनुमाननगर कंकालिनी नगरपालिकाको जोगिनियाका अतिविपन्न परिवारलाई शनिवार राहत बितरण गरिएको छ।

नेपाल बसोबास बस्ति संरक्षण समाज र कुशवाहा राहत संकलन तथा बितरण महाअभियान कार्यक्रम अन्तर्गत सप्तरीको हनुमाननगर कंकालिनी नगरपालिका वडा नं. ५ र ७ मा रहेका अतिविपन्न घरपरिवारलाई सो राहत बितरण गरिएको हो।

मोबाइल चार्ज गर्ने क्रममा मृत्यु

राजविराज/सप्तरीमा मोबाइल चार्ज गर्ने क्रममा करेन्ट लागेर एक महिलाको मृत्यु भएको छ।

जिल्लाको अमिनसाईर कृष्णसवरण गाउँपालिका वडा नं. ६ महुली बजार निवासी ३५ वर्षिया जहादा खातुनको करेन्ट लागेर मृत्यु भएको जिल्ला प्रहरी कार्यालय सप्तरीले जनाएको छ।

मोबाइल चार्ज गर्ने क्रममा तार सर्ट भई करेन्ट लागेर घाइते भएकी खातुनको उपचारका क्रममा मृत्यु भएको प्रहरीले जनाएको छ।

करेन्ट लागेर गम्भिर घाइते भएकी उनको उपचारका क्रममा विराटनगरस्थित नर्सिङ होम अस्पतालमा मृत्यु भएको जिल्ला प्रहरी कार्यालय सप्तरीका प्रहरी नायब उपरिक्षक माधव प्रसाद काफ्लेले जानकारी दिए।

कुशवाहा राहत संकलन तथा बितरण महाअभियान तथा समाजिक अभियन्ता मनोज कुमार मेहताको

निरन्तरको वर्षाले ...

नियन्त्रण कक्षले जनाएको छ।

नदीमा पानीको बहाव बढ्दो क्रममा रहेकाले कोसी ब्यारेजका ५६ मध्ये २९ वटा ढोका खुला गरी पानीलाई निकास दिइएको छ। नदीमा पानीको बहाव बढिरहेकाले आसपास क्षेत्रका वासिन्दालाई सतर्कता अपनाउन स्थानीय प्रशासनले सूचित गरेको छ। पानीको बहाव बढ्दो क्रममा रहेकाले ब्यारेजमा खतराको सङ्केत स्वरूप रातो बत्ती बालिएको छ।

उच्च हिमाली तथा पहाडी क्षेत्रमा निरन्तर भइरहेको वर्षाका कारण कोशीमा मिसिने सहायक नदी तथा खोलामा समेत बाढी आउँदा यस नदीको पानी बहाव शुक्रवार रातभरमा २४ हजार नौ सय ९५ क्यूसेकले बढेको हो। वर्षा हुने क्रम अझै जारी रहेकाले जलस्तर अरु बढ्ने अनुमान गरिएको छ।

यता सप्तकोशी नदीको बाढी शुक्रवार राती बस्तीमा पस्दा हनुमाननगर कंकालिनी नगरपालिकाको वडा नम्बर ९, १०, ११, १२, र १३ का करिव २ सय भन्दा बढी घर डुवानमा परेको नगरप्रमुख शैलेश साहले जानकारी दिएका छन्।

यस्तै त्रियुगा, अमहा, टेंगा, गंगाजली लगायत नदीको पानी

नेतृत्वमा दोश्रो चरणमा करिव २६ जना अतिविपन्न परिवारलाई चामल, दाल, नुन, खानेतेल, बिस्कुट र स्वस्थ सामग्रीमा मास्क र सेनीटाइजर लगायतका सामग्रीहरु बितरण गरिएको छ।

नेपाल बसोबास बस्ति संरक्षण समाजका केन्द्रीय अध्यक्ष कुमार कार्कीको उपस्थितमा सो राहत बितरण गरिएको थियो। यसअघि पहिलो चरणमा १५ जना अतिविपन्न परिवारलाई राहत बितरण गरेका थिए।

पस्दा सप्तकोशी नगरपालिकाको वडा नम्बर १, २, ३ र ४ का करिव १ सय घर डुवानमा परेको नगरप्रमुख उत्तम गौतमले जानकारी दिएका छन्। उक्त नदीको उच्च बहावले सिद्धिपुर र सखुवानीमा रहेको तटबन्ध कटान गरिरहेको उनले बताए।

यस्तै सप्तरीको डाकेश्वरी ६ स्थित खडग खोलामा आएको बाढीले कटैयास्थित तटबन्धमा कटान सुरु गरिसकेको र वर्षा निरन्तर रहे कुनै बेला पनि भत्काउने सम्भावना रहेको नगरप्रमुख शिवनारायण साहले जानकारी दिए।

एक महिनादेखि ...

लगायतका ११ स्थानमा संचालनमा रहेको सिँहको भनाई छ।

यता काढा सेवनका लागी राजविराजस्थित गजेन्द्र चौकमा दैनिक ३ सय ५० देखि ४ सय जना सम्म सर्वसधारण आउने गरेको उनको भनाई छ।

संस्थाले सुरुवात गरेको यो अभियानका लागि स्वयंसेवी प्रयाग यादव, कार्तिक चौधरी, सुरेश रूगंटा, गोपाल गुप्ता, दिलिप यादव लगायत ७ जना खटिएका छन्। यस्तै स्थानीय समाजसेवीहरूका तर्फबाट पनि निकै सहयोग मिलेको उनको भनाई छ।

यस्तै ग्यास चुलो र काढा

निषेधाज्ञा खुकुलो ...

१९ जनाको ज्यान गएको मन्त्रालयले जानकारी दिएको छ। यो सँगै हालसम्म ९ हजार १ सय ९८ जनाको मृत्यु भइसकेको छ। अहिलेसम्म कोरोनाबाट निको हुनेको दर ९४.३ प्रतिशत छ।

सबैभन्दा धेरै काठमाडौँमा ३१६, भूपामा ८६, ललितपुरमा ७८, सुनसरीमा ७३, कास्कीमा ६४, चितवनमा ५३, धादिङमा ५२, नवलपरासी पूर्व र डोटीमा ३९/३९ जनामा कोरोना संक्रमण देखिएको छ।

सप्तरीमा ३१, गुल्मीमा ३७ जना, नुवाकोटमा ३६, भक्तपुरमा ३४, काभ्रेपलाञ्चोकमा ३०, मोरङ र मकवानपुरमा २९/२९ जना, रुपन्देहीमा २८, तनहुँमा २५, कपिलवस्तुमा २४, पात्यामा २३, लमजुङमा २१ जना कोरोना संक्रमित थपिएका छन्।

यस्तै कैलालीमा १९, दैलेखमा १६ जना, धनुषा, दाङ र सुर्खेतमा १४/१४ जना, महोत्तरीमा १२ जना र रसुवामा १० जनामा कोरोना संक्रमण देखिएको मन्त्रालयले जनाएको छ।

१० वर्ष मुनिका ५६ बालबालिकामा कोरोना संक्रमण पुष्टि भएको छ भने ११ देखि २० वर्ष उमेर

पिउन प्रयोग गरिने ग्लासको व्यवस्थापन स्थानीय समाजसेवीहरूले सहयोग पुऱ्याउँदै आएका छन्। कोरोना संक्रमणको जोखिम कायमै रहेकाले यो अभियानलाई अहिले जारी नै राख्ने परिषदले जनाएको छ।

समूहका १ सय २ जनामा कोरोना संक्रमण देखिएको स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयले जनाएको छ। यता कोरोना संक्रमणको जोखिम कायमै रहेको भन्दै

लापरवाही नगर्न तथा सरकारले तोकेको स्वास्थ्य सुरक्षा मापदण्ड कडाईका साथ पालना गर्न जिल्ला स्वास्थ्य कार्यलयले सबै सँग अपिल गरेको छ।

हामी सबैको इच्छा, अनिवार्य र निःशुल्क आधारभूत शिक्षा विद्यालय भर्ना अभियान २०७८ सफल पारौं

सामाजिक विकास मन्त्रालय शिक्षा विकास निर्देशनालय जनकपुरधाम, प्रदेश २

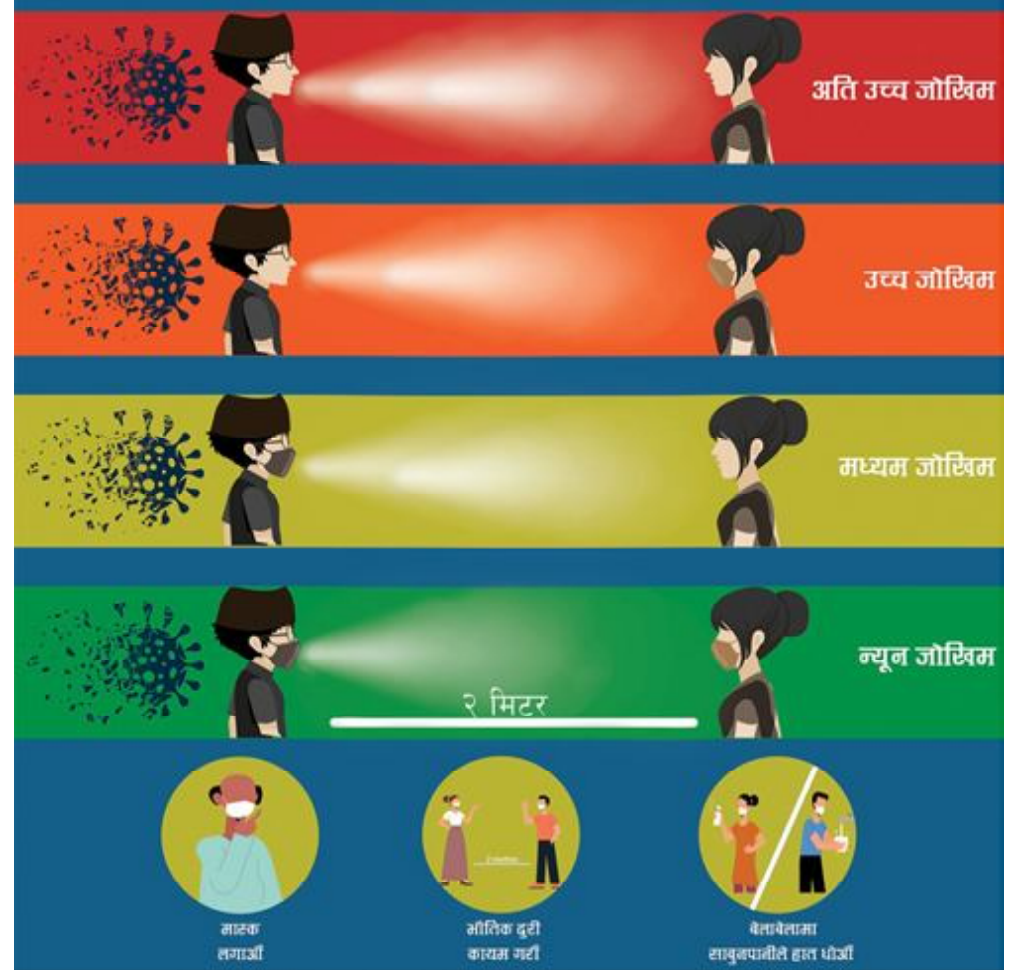
हाम्रो नगर हाम्रो गाउँ सबै बालबालिका विद्यालय पुऱ्याऔं विद्यालय भर्ना अभियान २०७८ सफल पारौं

सामाजिक विकास मन्त्रालय शिक्षा विकास निर्देशनालय जनकपुरधाम, प्रदेश २

हामी सबैको इच्छा, सर्वसुलभ विद्यालय शिक्षा विद्यालय भर्ना अभियान २०७८ सफल पारौं

सामाजिक विकास मन्त्रालय शिक्षा विकास निर्देशनालय जनकपुरधाम, प्रदेश २

मास्क लगाऔं, जोखिम घटाऔं

बलान बिहुल गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय सप्तरी

राजविराज नगर कार्यपालिकाको कार्यालय सप्तरी

देश विदेशबाट पठाइएको रकम तुरुन्त भुक्तानी लिनका लागि सम्भन्नुहोस्।

नेपाल सहकारी संस्था लि.

राजविराज ४, फोन नं. ०३१-५२१०९६

